

Piotr Zagórski

Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej
Instytut Nauk o Ziemi
Zakład Geomorfologii
20-033 Lublin, ul. Akademicka 19

XII WYPRAWA POLARNA UMCS NA SPITSBERGEN

Po roku przerwy dnia 3 lipca 1998 roku wyruszyła kolejna XII Wyprawa Polarna Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej na Spitsbergen. Działała ona jak zwykle w oparciu o bazę Calypsobyen nad fiordem Bellsund. Wzięli w niej udział: *dr hab. Jerzy Melke* (kierownik wyprawy) oraz *mgr Piotr Zagórski*, pracownicy Instytutu Nauk o Ziemi Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W ramach kooperacji planowany był również udział *prof. Wadima F. Starkowa* z Instytutu Archeologii Rosyjskiej Akademii Nauk, *dr Marka E. Jasińskiego* z Instytutu Archeologii Uniwersytetu w Trondheim w Norwegii i *prof. Louwrensa Hacqueborda* z Uniwersytetu w Groningen w Holandii. Z powodów organizacyjnych i finansowych nie dotarli *prof. V.F. Starkow* i *dr M.E. Jasiński*. Natomiast *prof. L. Hacquebord* wraz ze swą grupą skoncentrował swoje badania po wschodniej stronie fiordu Recherche.

Członkowie wyprawy dotarli na Spitsbergen drogą lotniczą. Następnym etapem było dotarcie do bazy docelowej w Calypsobyen. I tu spotkała uczestników ekspedycji niemiła niespodzianka. Pogoda na początku lipca na Spitsbergenie była wyjątkowo ciepła i bezchmurna. Wydawałoby się — idealne warunki do lotu helikopterem. A jednak po wystartowaniu z lotniska w Longyearbyen i 30 minutowym locie okazało się, że nad Bellsundem i nad Calypsostrandą zalega kilkudziesięciometrowa warstwa mgły, która uniemożliwiła bezpieczne lądowanie. Następnego dnia ponowna próba dotarcia do bazy zakończyła się już sukcesem.

Po roku niebytności w Calypsobyen okazało się, że sporo czasu musiano poświęcić na remonty i porządkowanie bazy. Były tego dwie przyczyny. Pierwsza to kolejna, prawdopodobnie wiosenna wizyta niedźwiedzia, który tym razem poczynił znaczne szkody, między innymi dostając się do głównego pomieszczenia magazynowego i niszcząc całkowicie zapasy żywności. Druga to coraz częstsze pojawianie się w rejonie Bellsundu nieodpowiedzialnych turystów, którzy wiosną 1998 roku spowodowali pożar w jednym z pomieszczeń w głównym budynku. Na szczęście nie był on groźny. Skutki zostały w znacznym stopniu usunięte przez pracowników z Biura Gubernatora, od którego uczestnicy wyprawy otrzymali dokładny raport.

Badania w sezonie 1998 roku były prowadzone z następujących tematów:

Geomorfologia

— obserwacja dynamiki czynnej strefy zmarzliny w obszarach podniesionych teras morskich obejmująca sondowanie czynnej warstwy zmarzliny w ramach okołobiegunowego monitoringu zmarzliny oraz obserwacje warunków meteorologicznych i pomiary termiki gruntu;

— kontynuacja rozpoczętych w 1995 roku pomiarów zmian strefy brzegowej w rejonie Calypsobyen;

— obserwacje w strefach przedpoli lodowców Renarda, Scotta i Blomli, dotyczące rejestracji zjawisk przekształcania rzeźby wałów lodowo-morenowych.

Gleboznawstwo

— kontynuacja badań gleb brunatnych („Gleby brunatne pobraża Bellsundu, Spitsbergen Zachodni”) oraz gleb torfowych („Wpływ awifauny na niektóre właściwości chemiczne gleb organicznych pobraża Bellsundu, Spitsbergen Zachodni”);

— wytypowanie punktów do badań dynamiki aktywności mikroorganizmów glebowych na obszarze Calypsostrandy.

Podróż powrotną do Longyearbyen, tym razem już bez przeszkód, uczestnicy wyprawy pokonali ponownie śmigłowcem. Do kraju dotarli drogą lotniczą 21 sierpnia 1998 roku.

Szczególne podziękowania od uczestników XII Wyprawy Polarnej UMCS na Spitsbergen należą się *Jurkowi Różańskiemu*, który służył radą i pomocą w każdej sytuacji.

Ireneusz Sobota

Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika
Instytut Geografii
Zakład Hydrologii i Gospodarki Wodnej
87-100 Toruń, ul. Fredry 6/8

XV JUBILEUSZOWA WYPRAWA POLARNA UMK NA SPITSBERGEN

Latem 1998 roku odbyła się kolejna wyprawa Instytutu Geografii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika na Spitsbergen. Była to już piętnasta polarna ekspedycja naszej Uczelni. Była to wyprawa jubileuszowa, bo w 60 rocznicę polskich badań regionu naszej stacji — Kaffiöyry. Właśnie 60 lat temu na